

BIỆN PHÁP GIÁO DỤC GIỚI TÍNH THÔNG QUA HOẠT ĐỘNG NGOÀI GIỜ LÊN LỚP CHO HỌC SINH LỚP 5 TRƯỜNG TIỂU HỌC LÊ HỒNG PHONG, THÀNH PHỐ THỦ DẦU MỘT, TỈNH BÌNH DƯƠNG

Ngô Đại Hùng⁽¹⁾, Lê Hoàng Tuấn⁽¹⁾

(1) Trường Đại học Thủ Dầu Một

Ngày nhận bài 19/4/2024; Chấp nhận đăng 15/8/2024

Liên hệ email: hungnd@tdmu.edu.vn

Tóm tắt

Hiện nay, cùng với sự thay đổi của điều kiện kinh tế, xã hội, tỷ lệ các em học sinh lớp 5 đã bước vào thời kỳ dậy thì khá cao. Nhu cầu được giải đáp những thắc mắc về sự thay đổi tâm lý và sinh lý ở độ tuổi này của các em rất lớn. Các em có thể dễ dàng tiếp cận các nguồn thông tin không được kiểm chứng trên Mạng. Điều này tiềm ẩn nhiều nguy cơ đối với sự phát triển thể chất và tinh thần cho các em và cũng có thể dẫn đến các vụ xâm hại trên không gian mạng. Chính vì vậy, việc giáo dục giới tính cho học sinh cuối cấp tiểu học thông qua các môn học cũng như qua các hoạt động ngoài giờ lên lớp là một nhu cầu rất cấp thiết. Nghiên cứu này phân tích một số thuận lợi và khó khăn của giáo dục giới tính thông qua các hoạt động ngoài giờ lên lớp cho học sinh lớp 5 Trường Tiểu học Lê Hồng Phong, thành phố Thủ Dầu Một, tỉnh Bình Dương. Trên cơ sở đó, một số biện pháp để nâng cao hiệu quả giáo dục giới tính cho học sinh lớp 5 được đề xuất.

Từ khóa: giáo dục giới tính, hoạt động ngoài giờ lên lớp, học sinh lớp 5, tiểu học

Abstract

SEXUAL EDUCATION MEASURES THROUGH EXTRACURRICULAR ACTIVITIES FOR FIFTH-GRADE STUDENTS AT LE HONG PHONG PRIMARY SCHOOL, THU DAU MOT CITY, BINH DUONG PROVINCE

The percentage of fifth-graders who are going through puberty is currently quite high due to changes in social and economic factors. The need for answers to children's questions about psychological and physiological changes at this age is great. Children can easily access unverified sources of information on the Internet. This poses many risks to the physical and mental development of children and can also lead to cyberbullying. Therefore, sex education for primary school students through subjects and extracurricular activities is a very urgent need. This study analyzed some advantages and disadvantages of sexuality education through extracurricular activities for fifth-grade students at the Le Hong Phong Primary School, Thu Dau Mot city, Binh Duong province. Based on this, some measures were proposed to improve the effectiveness of sexual education for fifth-grade students.

1. Đặt vấn đề

Giáo dục giới tính (GDGT) là một thuật ngữ rộng miêu tả việc giáo dục về giải phẫu sinh dục, sinh sản, quan hệ tình dục, sức khỏe sinh sản, các mối quan hệ tình cảm, quyền sinh sản và các trách nhiệm, tránh thai, và các khía cạnh khác của thái độ tình dục loài người (Bùi Ngọc Oánh, 2008). Hiện nay, GDGT là vấn đề cấp thiết đối với học sinh ngay từ cấp mầm non và tiểu học. Bởi vì, GDGT hình thành những kiến thức về giới tính, chẳng hạn các em hiểu rõ hơn sự phát triển ở tuổi dậy thì của mình, có ý thức, kỹ năng tránh xa các tình huống nguy hiểm, tránh xa những mối quan

hệ không lành mạnh. Từ đó, các em có thể hình thành các mối quan hệ xã hội tích cực, hiểu được nghĩa vụ, giá trị bản thân, cũng như nhận thức được các quyền của mình trong suốt cuộc đời. Nhờ vậy, các em biết tự bảo vệ mình trước những cám dỗ, nguy hiểm đến sức khỏe, tâm lý. Trẻ được GDGT sớm phù hợp sẽ có nhận thức tốt về việc chăm sóc bản thân, vệ sinh cơ thể, có kỹ năng xử lý tình huống tốt hơn khi gặp phải các tình huống bị xâm hại, đồng thời qua đó còn xây dựng một nếp sống lành mạnh và tích cực.

Hoạt động giáo dục ngoài giờ lên lớp là những hoạt động được tổ chức ngoài giờ học các môn học. Hoạt động giáo dục ngoài giờ lên lớp là sự tiếp nối và thống nhất với hoạt động dạy học, tạo điều kiện gắn lý thuyết với thực hành, góp phần quan trọng vào sự hình thành và phát triển nhân cách toàn diện của học sinh (Nguyễn Hữu Hợp, 2019; Nguyễn Tiểu Băng và nnk., 2021; Nguyễn Minh Giang, 2021). Hoạt động giáo dục ngoài giờ lên lớp giúp học sinh bổ sung, củng cố và hoàn thiện những tri thức đã được học trên lớp; giúp các em có những hiểu biết mới về thế giới xung quanh; giúp các em biết vận dụng những tri thức đã được học để giải quyết các vấn đề do thực tiễn đời sống đặt ra. Khi các em học sinh tham gia GDGT thông qua những hoạt động ngoài giờ lên lớp các em sẽ được bồi dưỡng, ôn tập và phát triển thêm những kiến thức, kỹ năng. Từ đó các em có thể vận dụng những kiến thức, kỹ năng ấy vào thực tế cuộc sống của mình.

2. Phương pháp nghiên cứu

Phạm vi nghiên cứu: 6 giáo viên khối lớp 5 trường Tiểu học Lê Hồng Phong, thành phố Thủ Dầu Một, tỉnh Bình Dương.

Để đánh giá thực trạng GDGT thông qua hoạt động ngoài giờ lên lớp cho học sinh lớp 5 tại Trường Tiểu học Lê Hồng Phong, nghiên cứu này sử dụng phương pháp khảo sát bằng bảng hỏi. Số liệu được tổng hợp và xử lý bằng phần mềm Excel. Dựa trên những thuận lợi và khó khăn của GDGT tại cơ sở khảo sát, nghiên cứu đề xuất một số biện pháp GDGT thông qua các hoạt động ngoài giờ lên lớp và bước đầu đánh giá mức độ khả thi của các biện pháp.

3. Kết quả và thảo luận

3.1. Thực trạng giáo dục giới tính thông qua hoạt động ngoài giờ lên lớp cho học sinh lớp 5

Nhận thức của giáo viên: Kết quả khảo sát cho thấy rằng 100% giáo viên đứng lớp đều cho rằng việc tổ chức các hoạt động GDGT cho học sinh lớp 5 là rất cần thiết. Đồng thời, họ cũng xác định đúng mục tiêu của GDGT, nội dung GDGT cho học sinh lớp 5.

Hình thức tổ chức GDGT: Các hoạt động GDGT tại Trường Tiểu học Lê Hồng Phong đã được tổ chức dưới các hình thức rất đa dạng như tích hợp trong các môn học; thông qua các hội thi, tuyên truyền phòng chống xâm hại (bảng 1). Đây là giai đoạn chuyển tiếp giữa hai chương trình giáo dục phổ thông cũ và chương trình giáo dục phổ thông mới (2018). Lớp 5 vẫn còn đang sử dụng sách giáo khoa cũ. Tuy nhiên, kết quả nghiên cứu cũng chỉ ra rằng, hầu hết giáo viên đều cho rằng vai trò của các hoạt động ngoài giờ lên lớp là rất quan trọng để dạy học các nội dung về GDGT. Các hoạt động giáo dục ngoài giờ lên lớp có được tổ chức nhưng còn hạn chế ở mức độ thỉnh thoảng, 1-2 lần trong một năm học qua các buổi trò chuyện với chuyên gia tư vấn tâm lý, giáo dục kỹ năng sống hoặc các hội thi tìm hiểu về phòng chống xâm hại trẻ em.

Phương pháp GDGT: Thông qua kết quả khảo sát (bảng 1) cho thấy các giáo viên chủ nhiệm đã sử dụng đa dạng các phương pháp để giảng dạy các nội dung về GDGT. Tuy nhiên, mức độ sử dụng thường xuyên thuộc về các phương pháp đàm thoại, thuyết trình và quan sát trực quan trong khi các phương pháp nhằm phát huy tính tích cực của học sinh như nêu và giải quyết vấn đề, sắm vai, tổ chức trò chơi được sử dụng với mức độ hạn chế hơn.

Bảng 1. Hình thức và phương pháp GDGT cho học sinh lớp 5 tại Trường Tiểu học Lê Hồng Phong

GDGT cho học sinh lớp 5 tại Trường Tiểu học Lê Hồng Phong	Mức độ (%)				
	Không sử dụng	Hiếm khi	Thỉnh thoảng	Thường xuyên	Rất thường xuyên
Hình thức					
Tích hợp qua các môn học				83,33	16,67
Thông qua câu lạc bộ	100				
Thông qua hộp thư tư vấn	100				
Thông qua trò chuyện với chuyên gia		100			
Thông qua các hội thi, tuyên truyền phòng chống xâm hại			100		
Phương pháp					
Đàm thoại				83,33	16,67
Thuyết trình				83,33	16,67
Quan sát trực quan			16,67	83,33	
Trò chơi	33,33	66,67			
Thực hành		33,33	66,67		
Sắm vai		83,33	16,67		

3.2. Những thuận lợi và khó khăn trong việc tổ chức GDGT thông qua hoạt động ngoài giờ lên lớp

Thuận lợi: Nằm ở trung tâm thành phố, Trường Tiểu học Lê Hồng Phong được trang bị cơ sở vật chất và trang thiết bị dạy học khá đầy đủ và hiện đại, đội ngũ giáo viên đã được chuẩn hóa với kỹ năng sư phạm tốt, có kinh nghiệm giảng dạy và thường xuyên được tập huấn. Phần lớn học sinh khá ngoan và có khả năng tiếp thu tốt. Kết quả đánh giá kiến thức về giới tính của học sinh lớp 5 tại trường cho thấy rằng, phần lớn các em có những kiến thức cơ bản về sự phát triển của cơ thể trong giai đoạn này.

Khó khăn: Các giáo viên giảng dạy khối lớp 5 vẫn gặp nhiều khó khăn trong GDGT cho học sinh lớp 5 thông qua hoạt động ngoài giờ lên lớp (bảng 2).

Bảng 2. Những khó khăn của giáo viên trong công tác GDGT

Nội dung	Mức độ (%)				
	Không gặp khó khăn	Ít khó khăn	Bình thường	Khó khăn	Rất khó khăn
Việc truyền tải kiến thức về GDGT	16,67	16,67	66,67		
Phương tiện, thiết bị dạy học trong việc phục vụ tổ chức hoạt động GDGT	83,33	16,67			
Phương pháp dạy học trong việc phục vụ tổ chức hoạt động GDGT	16,67		83,33		
Phối hợp với nhà trường tổ chức hoạt động GDGT	33,33	66,67			
Phối hợp với phụ huynh tổ chức hoạt động GDGT	16,67	33,33		50	
Phối hợp với học sinh tổ chức hoạt động GDGT	16,67	50	33,33		
Thời gian tổ chức hoạt động GDGT	16,67	50	16,67		16,67
Khả năng kiến thức của các em học sinh trong việc tổ chức hoạt động GDGT	16,67	16,67	50	16,67	

Kết quả cho thấy rằng thời gian tổ chức hoạt động GDGT còn hạn chế (rất khó khăn chiếm 16,67%), sự phối hợp giữa giáo viên với phụ huynh tổ chức hoạt động GDGT còn khó khăn (chiếm 50%). Bên cạnh đó, khả năng tiếp thu của một bộ phận học sinh còn kém (chiếm 16,67%) cũng là một trong những thách thức mà giáo viên phải đối mặt trong việc thiết kế và tổ chức các hoạt động GDGT của Nhà trường. Kết quả đánh giá cho thấy rằng, mặc dù các em học sinh lớp 5 tại trường có kiến thức khá về sự phát triển của cơ thể trong giai đoạn này nhưng kỹ năng của các em trong việc

chăm sóc và bảo vệ cơ thể và kỹ năng xử lý phòng tránh bị xâm hại tình dục còn nhiều hạn chế. Trên thực tế khảo sát, kết quả cho thấy các em vẫn còn tâm lý e dè, ngại ngùng và chưa mạnh dạn bày tỏ những nhu cầu, mong muốn của bản thân để nhận được sự hỗ trợ khi cần thiết.

3.3. Đề xuất một số biện pháp GDGT thông qua hoạt động ngoài giờ lên lớp

3.3.1. Nguyên tắc đề xuất biện pháp

Dựa trên những cơ sở lý luận và cơ sở thực tiễn tại địa điểm tiến hành nghiên cứu, một số biện pháp GDGT thông qua các hoạt động ngoài giờ lên lớp được đề xuất. Các biện pháp được đề xuất dựa trên những nguyên tắc sau:

Đảm bảo mục tiêu giáo dục

Tất cả biện pháp đều hướng tới GDGT thông qua hoạt động ngoài giờ lên lớp cho học sinh lớp 5 Trường Tiểu học Lê Hồng Phong với mục tiêu giúp học sinh có cơ hội được trải nghiệm và trang bị thêm kỹ năng sống, kỹ năng ứng phó với các tình huống nguy hiểm, kỹ năng tự bảo vệ giúp học sinh có nhiều cơ hội được bày tỏ suy nghĩ, băn khoăn của bản thân về giới tính.

Đảm bảo tính khả thi

Tất cả biện pháp phải phù hợp với thực tế của nhà trường và lớp học, phát huy những điều kiện về cơ sở vật chất và nhân lực của trường, luôn gắn liền với nhu cầu và khả năng thực hiện của học sinh, nhận được sự đồng tình của đông đảo thầy cô giáo, học sinh và tập thể Ban giám hiệu, đồng thời đảm bảo quy chế đào tạo theo quy định.

Đảm bảo tính vừa sức

Các biện pháp phải đảm bảo phù hợp đặc điểm lứa tuổi, tạo nên khó khăn vừa sức. Những yêu cầu và nhiệm vụ học tập đề ra phải tương ứng với giới hạn cao nhất của vùng phát triển trí tuệ gần nhất, khơi dậy được hứng thú và sự hợp tác của học sinh.

3.3.2. Một số biện pháp GDGT thông qua hoạt động ngoài giờ lên lớp cho học sinh lớp 5 Trường Tiểu học Lê Hồng Phong, thành phố Thủ Dầu Một, tỉnh Bình Dương

Một số biện pháp nhằm nâng cao hiệu quả GDGT cho học sinh lớp 5 thông qua hoạt động ngoài giờ lên lớp được đề xuất như sau:

Biện pháp 1: Tăng cường sử dụng phương pháp giải quyết vấn đề kết hợp đóng vai trong tổ chức GDGT thông qua hoạt động ngoài giờ lên lớp.

Mục đích: Sử dụng phương pháp giải quyết vấn đề kết hợp phương pháp đóng vai nhằm tạo điều kiện cho học sinh có ứng xử phù hợp trong các tình huống chăm sóc, bảo vệ bản thân. Từ đó, học sinh được phát triển kỹ năng tự bảo vệ bản thân trước các mối nguy hại và cám dỗ xung quanh. Cách tiến hành: Chủ đề “Bảo vệ bản thân – Phòng tránh bị xâm hại”. Bước 1: Lựa chọn tình huống. Giáo viên lựa chọn tình huống và hướng dẫn học sinh đóng vai. Tình huống: “Hôm nay, trên đường đi học về, bạn Nam bị một người đàn ông lạ mặt dụ dỗ đi theo và hứa cho tiền”. Theo bạn, nếu là Nam bạn sẽ xử lý tình huống trên như thế nào? Bước 2: Chọn người tham gia. Bước 3: Chuẩn bị diễn xuất: Hai học sinh bàn bạc và thể hiện ý tưởng vai diễn của mình. Giáo viên chỉ gợi ý và giúp đỡ nếu thấy thật sự cần thiết. Bước 4: Thể hiện vai diễn: Hai học sinh bắt đầu diễn xuất, các học sinh khác theo dõi, cổ vũ và bình luận. Bước 5: Đặt ra một số câu hỏi: Giáo viên đặt ra cho các bạn học sinh một số câu hỏi. Bước 6: Giáo viên yêu cầu học sinh phân tích tình huống và đưa ra phương án giải quyết. Bước 7: Một số phương án giải quyết đã được đề xuất, giáo viên hướng dẫn tiến hành nhận xét, so sánh và đánh giá xem có thực hiện được việc giải quyết vấn đề hay không, sau đó xác định phương án tối ưu nhất để thực hiện. Bước 8: Giáo viên kết luận.

Trên thực tế triển khai, biện pháp này đã đạt được thành công vượt ngoài sự mong đợi trong việc giáo dục phòng chống quấy rối và xâm hại tình dục trẻ em. Học sinh tham gia nhiệt tình và đã biết cách xử lý tình huống một cách tối ưu nhất và thể hiện rõ qua khảo sát đánh giá sau thực nghiệm. Hơn 90% các em tham gia đã nắm được một số nguyên tắc và cách thức xử lý tình huống có nguy cơ bị xâm hại.

Biện pháp 2: Vận dụng phương pháp tổ chức diễn đàn trong tổ chức GDGT thông qua hoạt động ngoài giờ lên lớp

Mục đích: Sử dụng phương pháp tổ chức diễn đàn trong tổ chức GDGT thông qua hoạt động ngoài giờ lên lớp nhằm tạo điều kiện cho giáo viên, học sinh có thể trao đổi, chia sẻ các thông tin về GDGT, đồng thời, giúp cho giáo viên kịp thời nắm bắt tâm lý, sự phát triển sinh lý của học sinh cũng như các khó khăn mà học sinh gặp phải. Cách tiến hành: Bước 1: Chuẩn bị: Giáo viên định hướng chủ đề và gợi ý cho học sinh những nội dung cần trình bày, trao đổi trong diễn đàn. Chủ đề: “Con người và sức khỏe” – Khoa học lớp 5 (Phạm Việt Quỳnh và nnk., 2024). Nhiệm vụ của học sinh là về nhà chuẩn bị một số câu hỏi liên quan đến nội dung của các bài học trên nhằm thông qua tổ chức diễn đàn để giải đáp các thắc mắc mà các em muốn biết. Bước 2: Tổ chức diễn đàn: Giáo viên linh hoạt trong khâu tổ chức theo điều kiện từng lớp. Qua đây, khuyến khích, động viên toàn thể học sinh mạnh dạn tham gia ý kiến trong diễn đàn. Trong quá trình tổ chức, giáo viên có thể kết hợp với hình thức hộp thư tư vấn, câu hỏi giấu tên... để thu thập các câu hỏi cần chia sẻ. Nội dung diễn đàn có thể tập trung vào các nội dung đã được thực hiện trong chương trình, ví dụ như là sự sinh sản, nam hay nữ, Cơ thể chúng ta được hình thành như thế nào?, cần làm gì để cả mẹ và bé đều khỏe?, Từ lúc mới sinh đến tuổi dậy thì, vệ sinh tuổi dậy thì, phòng tránh bị xâm hại. Bước 3: Đánh giá kết quả.

Kết quả tổ chức diễn đàn thông qua chủ đề: “Con người và sức khỏe” – Khoa học lớp 5 được thể hiện rõ ràng thông qua số lượng câu hỏi mà diễn đàn nhận được. Điều đó cũng phần nào phản ánh nhu cầu tìm hiểu về giới tính rất cao ở lứa tuổi của các em. Thông qua diễn đàn, các em được giải đáp thắc mắc, đồng thời giảm bớt tâm lý e ngại, thẹn thùng, xấu hổ, lúng túng mỗi khi đề cập đến nội dung giới tính. Ngoài ra, các em cũng nhận biết rõ ràng tầm quan trọng của vệ sinh cá nhân tuổi dậy thì, các việc nên làm và không nên làm để giữ gìn vệ sinh tuổi dậy thì. Bên cạnh các hoạt động ngoài giờ lên lớp được tổ chức ở trường, đề nâng cao hiệu quả của công tác GDGT dành cho học sinh ở lứa tuổi này, sự phối hợp, hướng dẫn và nhắc nhở của phụ huynh là cực kỳ quan trọng. Chính thói quen sinh hoạt của phụ huynh là tấm gương cho học sinh, sự quan tâm và phối hợp của phụ huynh sẽ tạo cầu nối xuyên suốt cho hoạt động GDGT từ Nhà trường đến gia đình.

4. Kết luận

Bước đầu, nghiên cứu này đã đề xuất được một số biện pháp GDGT thông qua hoạt động ngoài giờ lên lớp cho học sinh lớp 5 tại Trường Tiểu học Lê Hồng Phong, thành phố Thủ Dầu Một, tỉnh Bình Dương. Qua quá trình thực nghiệm các biện pháp, các em đã biết vệ sinh cơ thể, hiểu rõ các giai đoạn phát triển của cơ thể, nhận biết, nắm được nguyên tắc và cách xử lý trong các tình huống nguy cơ bị xâm hại. Các em đã hoàn thiện và thay đổi rất nhiều về kiến thức GDGT và không còn e ngại, rụt rè, mắc cỡ như trước nữa. Tuy nhiên, vì thời gian có hạn nên nghiên cứu này chưa thể thực nghiệm hết tất cả các lớp của khối 5 tại Trường Tiểu học Lê Hồng Phong để kiểm chứng độ tin cậy của các biện pháp đề xuất mà chỉ mới tiến hành thử một vài biện pháp trên lớp 5/3 và thu được kết quả khả quan.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1] Bùi Ngọc Oánh (2008). *Tâm lý học giới tính và giáo dục giới tính*. NXB Giáo dục.
- [2] Nguyễn Hữu Hợp (2019). *Tổ chức hoạt động giáo dục ngoài giờ lên lớp ở Trường Tiểu học*. NXB Đại học Sư Phạm.
- [3] Nguyễn Minh Giang (2021). *Giáo dục giới tính cho học sinh tiểu học*. Mxb Đại học Sư phạm Thành phố Hồ Chí Minh.
- [4] Nguyễn Tiểu Băng & Nguyễn Minh Giang (2021). Sử dụng ngữ liệu giáo dục giới tính cho học sinh lớp 1 ở Quận 1, Thành phố Hồ Chí Minh. *Tạp chí Thiết bị Giáo dục*, 1(10), 105-107.
- [5] Phạm Việt Quỳnh, Phan Thị Hồng The (2024). Tích hợp giáo dục giới tính cho học sinh tiểu học trong dạy học chủ đề “Con người và sức khỏe” môn Khoa học ở Tiểu học. *Tạp chí Khoa học Giáo dục Việt Nam*, 3, 53-57.